T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR MENEMEN BELEDİYESİ META-SU İNŞAAT TAŞIMACILIK UNLU MAMULLER TURİZM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 4
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 5
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 5
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 5
7. DENETİM BULGULARI 6

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu 2
Tablo 2: Alıcılar Hesabı Detaylı Görünümü 7

www.balioglu.net

KISALTMALAR

İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
VUK	Vergi Usul Kanunu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması

2. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Şirketin Sürekliliğinin Sağlanmasına Yönelik Gerekli Önlemlerin Alınmaması

2. Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlarda Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

3. Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması

4. Şirket Çalışanları İle Sözleşme İmzalanmaması

5. Şirkete İşçi Alımlarında İlanların İŞKUR'a Bildirilmemesi

6. Şirket Müdürü Tarafından Kabul Edilen Teşkilat Şemasının Bulunmaması

7. Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Mevzuatın Öngördüğü Asgari İçeriğe Uygun Olarak Düzenlenmemesi

8. İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

META SU İnşaat Taşımacılık Unlu Mamuller Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (META-SU Ltd. Şti.), Menemen Belediyesi tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesi ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 1992 yılında kurulmuş olup 12.02.1992 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

META-SU Ltd. Şti.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup Kaynak Suyu Paketleme ve Pazarlama tesislerinin işletilmesi ile işe başlayan firma daha sonra belediyeye personel hizmeti, şehir içi ulaşım hizmeti, fırın işletmeciliği, kafe ve restoran işletmeleri kurulması ve işletilmesi işi ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde ayni hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

www.balioglu.net

META-SU Ltd. Şti. kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Belediye Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş limited bir şirkettir. Dolayısıyla, şirket müdürü veya müdürler kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Şirket müdürü/müdürleri üyeliklerine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Şirketin müdürlerinden biri bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu tüzel kişilik bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler.

Limited şirket müdürler kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini sağlayan, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Müdürler kurulu, limited şirketin kanunla öngörülmüş zaruri bir organıdır.

Şirketin yönetim organı olan müdürler kurulu, Menemen Belediyesi tüzel kişi ortaklığını temsilen 1 üyeden oluşmaktadır. Müdürler Kurulu üyesi 25.02.2021 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmiştir.

Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2020 tarihi itibariyle 659'dur. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

META-SU Ltd. Şti.'nin nominal sermaye tutarı 10.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Menemen Belediyesi, şirketin %99,5 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2020 tarihi itibariyle sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı(%)
Menemen Belediyesi	9.950,00	99,5
Çiğli Belediyesi	50,00	0,5

www.balioglu.net

Şirketin amacı Menemen Belediyesine personel temin etmektir. Bu nedenle şirketin ana gelirleri personel temin edilmesi karşılığında elde ettiği hizmet geliridir. Bunun yanında otobüs ve taşıt kiralaması hizmeti karşılığında elde edilen gelirler de şirketin önemli gelir kalemleri arasında yer almaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2019 yılı aktif toplamı 4.228.500 TL'yi veya net satışları toplamı 8.456.700 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2020 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

Limited şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 610'uncu maddesinde yer alan atıf gereği anonim şirketlere uygulanan 514 ile 527'nci madde hükümleri limited şirketlere de uygulanmaktadır. 514 ve 515'inci maddelere göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

www.balioglu.net

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Şirket "Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı" ile belirlenen aktif toplamı, net satış hasılatı ve çalışan sayısı

olmak üzere üç ölçütten en az ikisinin eşik değerini art arda iki hesap dönemi aşma şartını yerine getiremediği için 2020 yılı için bağımsız denetime tabi olma şartlarını taşımamıştır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

www.balioglu.net

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket bünyesinde usul ve esaslara göre yönetilen sistemli bir iç kontrol sistemi bulunmadığından bu konuda herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

META-SU San. Tic. Ltd. Şti.'nin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve

tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahsili Şüpheli Hale Gelen Alacakların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına Aktarılmaması

META-SU Ltd. Şti.'nin mali tablolarında yapılan incelemelerde, "120- Alıcılar" hesabında takip edilen alacaklardan tahsili şüpheli hale gelenlerin "128- Şüpheli Ticari Alacaklar" hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Defter tutma yükümlülüğü*" başlıklı 64'üncü maddesinde, her tacirin, ticari defterlerini işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutmak ve bu amaçla defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorunda olduğu; böylece işletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesinin bu defterlerden izlenebileceği belirtilmiştir. Ancak, Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, saklama ve ibraz hükümlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK) ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği de hüküm altına alınmıştır.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 Seri No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "*Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları*" başlıklı c bendinde, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacaklar şüpheli alacak olarak tanımlanmıştır. Tahsili şüpheli hale gelmiş olan bu alacakların ilgili hesapların alacağı karşılığında "128- Şüpheli Ticari Alacaklar" hesabına borç yazılarak ticari alacaklardan çıkarılması gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda, Şirket muhasebe kayıtlarında yer alan ödeme süresi geçmiş, protesto edilmiş veya yazı ile birden fazla istenmiş, detayı tabloda gösterilen alacaklar mevcut olduğu halde bu alacakların "128- Şüpheli Ticari Alacaklar" hesabına aktarılmadığı görülmektedir.

Tablo 2: Alıcılar Hesabı Detaylı Görünümü

Hesap Kodu	Hesap Adı	Borç Bakiye
120 00 001	Menemen Belediyesi	31.893.185,83
120 00 003	Menemen Spor Kulübü Tepe Tesisleri	114.705,89
120 00 004	Menemen Spor Kulübü Gölpark Tesisleri	19.215,60
120 00 005	S.S. Menemen Kadın Girişim Üretim Kooperatifi	450,45
120 00 006	Cumhuriyet Ekmek Fırınları	240.202,85
	Toplam	**32.267.760,62**

Sonuç olarak 128- Şüpheli Ticari Alacaklar hesabında izlenmesi gereken alacakların olması gerekenden 32.267.760,62 TL eksik, 120- Alıcılar hesabında ise aynı tutarda fazla bulunması sebebiyle 2020 yılı mali tablolarında hataya sebebiyet verilmiştir.

BULGU 2: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Şirket uhdesinde çalışan işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Defter tutma yükümlülüğü*" başlıklı 64'üncü maddesinin birinci fıkrasında; *"Her tacir, ticari defterleri tutmak ve defterlerinde, ticari işlemleriyle ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini ve her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, bu Kanuna göre açıkça görülebilir bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Defterler, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulur. İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesi defterlerden izlenebilmelidir."* ve aynı maddenin beşinci fıkrasında, *"...Bu Kanun'un defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, aktifleştirme, karşılıklar, hesaplar, değerleme, saklama ve ibraz hükümleri 213 sayılı Kanun ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmez."* hükümlerine yer verilmiştir.

1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin ekinde yer alan Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamalarında 372- Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabı; belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izleneceği hesap olarak, aynı bölümde 472- Kıdem Tazminatı

www.balioglu.net

Karşılığı hesabı ise belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılacak kıdem tazminatı karşılıklarının bu hesap kaleminde gösterileceği ifade edilmiştir. Yine aynı Tebliğde muhasebenin temel kavramlarına yer verilmiştir. Bu kavramlardan dönemsellik kavramı gereğince; her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanabilmesi için gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. İhtiyatlılık kavramı ise; muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşabileceği risklerin göz önüne alınması gerektiğini ifade etmekte olup bunun sonucu olarak ileriki dönemlerdeki muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayrılmalıdır.

Yukarıda yer verilen Tebliğ açıklamalarına göre, işçilere yapılacak kıdem tazminatı ödemelerinin ait olduğu dönemin gelir tablosunda gösterilerek faaliyet sonuçlarının sağlıklı bilgi üretmesini ve ileriki dönemde gerçekleşmesi beklenen giderlerin bilançoda gösterilmesini teminen şirket uhdesinde çalışan işçiler için kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılarak 372 ve 472- Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, şirkette çalışan işçiler için kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılarak söz konusu hesaplara alınmadığı, işçilere yapılan kıdem tazminatı ödemelerinin tamamının ödemenin yapıldığı yılda giderleştirildiği görülmüştür.

Bu durum bilançoda 372 ve 472- Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarının ve gelir tablosunda ilgili gider kalemlerinin doğru bilgi içermemesine sebep olmaktadır.

www.balioglu.net

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirketin Sürekliliğinin Sağlanmasına Yönelik Gerekli Önlemlerin Alınmaması

Şirketin geçmiş dönemler de dâhil olmak üzere, faaliyet zararı açıklamasına ve açıklanan zararın şirket sermayesini karşılıksız bırakmasına rağmen gerekli önlemlerin alınmadığı ve geçmiş dönemlerde genel kurul toplantılarının yapılmadığı anlaşılmıştır.

Teknik iflasa yol açan nedenler ile yapılması gereken işlemler, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*3. Sermayenin kaybı, borca batık olma durumu a) Çağrı ve bildirim yükümü*" başlıklı 376'ncı maddesinde,

"(1) Son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar.

(2) Son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer.

(3) Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflasını ister.

..." hükmü bulunmaktadır.

www.balioglu.net

Aynı Kanun'un "C*) Sermaye kaybı ve borca batıklık*" başlık altındaki "*I - Bildirim yükümlülüğü*" başlıklı 633'üncü maddesinin birinci fıkrasında da, *"Esas sermayenin kaybı ya da borca batık olma hâllerinde anonim şirketlere ilişkin ilgili hükümler kıyas yoluyla uygulanır. Ek ödeme yükümlülüğü hakkındaki hükümler saklıdır."* denilmektedir. Bu düzenlemelere göre 6102 sayılı Kanun'un 633'üncü maddesi uyarınca anonim şirketler için 376'ncı maddede belirtilen sermayenin korunmasına yönelik uygulamanın limited şirketler için de uygulanması gerekir.

Şirketin 2020 yılı bilanço tablosunda, geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı toplamının 20.266.675,77 TL'ye ulaştığı ve sermayesinin tamamının karşılıksız kaldığı anlaşılmaktadır.

Mezkûr Kanun'un 409'uncu maddesinde şirket genel kurul toplantılarının her faaliyet dönemi sonundan itibaren 3 ay içinde yapılması gerektiği, 636'ncı maddesinde ise genel kurulun toplanamaması halinde şirketin feshinin söz konusu olabileceği ifade edilmiştir. bu bağlamda şirket faaliyetlerinin görüşülmesi için her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde genel kurul toplantısının yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak hem şirketin sermayesinin karşılıksız kalma durumunun hem de genel kurul toplantılarının yapılmamasının sürdürülebilir olamayacağı dikkate alınarak şirketin

devamına ilişkin 6102 sayılı Kanun'un 376'ncı maddesinde belirtilen önlemlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 2: Doğrudan Temin Kapsamında Yapılan Alımlarda Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinin (d) bendi hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilen alım işlerinde yasaklılık teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "*Yasaklılık teyidi*" başlıklı 30.5' inci maddesinde; "*4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyecektir. Ancak, anılan Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerekmektedir.*" hükmü yer almaktadır.

www.balioglu.net

Söz konusu açıklama uyarınca doğrudan teminin sadece (d) bendine göre belirlenen limit dâhilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak yüklenicinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur. Bahsi geçen yüklenicinin yasaklı olduğunun anlaşılması hâlinde bu kişiden alım yapılmamalıdır.

Yapılan incelemede, META-SU Ltd. Şti. tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında parasal sınırlar dâhilinde yapılan alımlarda yasaklılık teyidinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen ve açıklanan mevzuat gereğince söz konusu alımlarda yasaklılık teyidinin yapılması ve çıkan sonuca göre alımın yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması

Şirketin 2020 yılı faaliyet döneminin incelenmesinde şirket müdürü tarafından kabul edilerek uygulamaya konulan bütçesinin olmadığı tespit edilmiştir.

Bütçe, gelecek faaliyet dönemi için şirketin amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına dayalı olarak şirket müdürü tarafından hazırlanan kapsamlı planların parasal ve sayısal olarak ifade edildiği rapordur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Şirket müdürünün "*Görevler, yetkiler ve yükümlülükler*" başlıklı 625'inci maddesinde "*(1) Müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir. Müdürler, aşağıdaki görevlerini ve yetkilerini devredemez ve bunlardan vazgeçemezler:*

...

c) Şirketin yönetimi için gerekli olduğu takdirde, muhasebenin, finansal denetimin ve finansal planlamanın oluşturulması.

..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Şirket bütçeleri, kuruluşun içinde bulunduğu şartlara göre karlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda en uygun seçenekleri finansal olarak planlayan, şirket çalışmalarını disipline eden, finansal hedeflere ne derecede ulaşıldığını gösteren ve oluşabilecek finansal risklerin yönetilmesini sağlayan önemli yönetim ve kontrol aracı olması nedeniyle, Şirketin finansal hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmak üzere 6102 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereği şirket müdürü tarafından hazırlanan şirket bütçesinin kabul edilerek uygulamaya konulması gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Şirket Çalışanları İle Sözleşme İmzalanmaması

META-SU Ltd. Şti. bünyesinde çalışan personel ile şirket arasında personelin mali ve sosyal haklarının düzenlendiği iş sözleşmelerinin düzenlenmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; *"Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir*" hükmü bulunmaktadır. Ayrıca aynı Kanun'un 623'üncü maddesinde; limited şirketlerde, şirketin yönetiminin ve temsilinin müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebileceği, 625'inci maddesinde; kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda müdürlerin görevli ve yetkili olduğu, şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ve gerekli talimatların verilmesinin şirket müdürünün devredilemez görev ve yetkileri arasında olduğu, 626'ncı maddesinde ise müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini, dürüstlük kuralı çerçevesinde, gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Kanun'un "*Uygulanacak hükümler*" başlıklı 644'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b)

bendinde yer alan atıf gereği Kanun'un yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu düzenleyen 553'üncü maddesinin limited şirketler içinde uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, 553'üncü maddede, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu olacakları belirtilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Tanım ve şekil" başlıklı 8'inci maddesinde;

"*İş sözleşmesi, bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir. İş sözleşmesi, Kanunda aksi belirtilmedikçe, özel bir şekle tâbi değildir.*

Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması zorunludur. Bu belgeler damga vergisi ve her çeşit resim ve harçtan muaftır.

Yazılı sözleşme yapılmayan hallerde işveren işçiye en geç iki ay içinde genel ve özel çalışma koşullarını, günlük ya da haftalık çalışma süresini, temel ücreti ve varsa ücret eklerini, ücret ödeme dönemini, süresi belirli ise sözleşmenin süresini, fesih halinde tarafların uymak zorunda oldukları hükümleri gösteren yazılı bir belge vermekle yükümlüdür. Süresi bir ayı geçmeyen belirli süreli iş sözleşmelerinde bu fıkra hükmü uygulanmaz. İş sözleşmesi iki aylık süre dolmadan sona ermiş ise, bu bilgilerin en geç sona erme tarihinde işçiye yazılı olarak verilmesi zorunludur" hükümlerine yer verilmiştir.

Şirketin (İşveren) çalışanları (işçi) ile iş sözleşmesi yapma zorunluluğu bulunmaktadır. Şirketin bu hususta kaçınması halinde İş Kanunu'nun 99'uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan idari para cezası şirket hakkında uygulanmaktadır.

Yapılan inceleme sonucunda şirketin kendi personelleri ile iş sözleşmeleri yapmadığı ve şirket çalışanlarının almış oldukları ücretlerin şirket müdürü tarafından keyfi olarak belirlendiği görülmüştür. Yazılı bir sözleşmenin bulunmaması nedeniyle çalışanların diğer mali ve sosyal hakları hususunda da belirsizlik bulunmaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği şirketin, çalışanları ile iş sözleşmesi düzenlemesi ve çalışanların mali ve sosyal haklarının açık bir şekilde belirlenmesi hem şirketin hem de çalışanların hak kaybına uğramaması açısından bir zorunluluktur. Bu bağlamda çalışanlar ile iş sözleşmelerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 5: Şirkete İşçi Alımlarında İlanların İŞKUR'a Bildirilmemesi

META-SU Ltd. Şti.'nin işçi alımlarında alım ilanlarını Türkiye İş Kurumu'na bildirmediği görülmüştür.

09/08/2009 tarihli ve 27314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum Ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Kapsam*" başlıklı 2'nci maddesinin ikinci fıkrasının son paragrafında, belediye şirketlerinin işçi alım ilanlarının Türkiye İş Kurumuna bildirilmesinin zorunlu olduğu, bu ilanların kurumun internet sitesinde ve ilgili kamu kurum ve kuruluşunca uygun görülen iletişim araçları ile kamuoyuna duyurulacağı, kamu kurum ve kuruluşlarının işçi alımının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak diğer tedbirleri de almak zorunda olduğu ifade edilmiştir. 93127266 sayılı ve "*Mahalli İdare Şirketlerine Yeni İşçi Alımı*" başlıklı İçişleri Bakanlığı Genelgesi'nde de yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerine benzer olarak belediye şirketlerinin işçi alımlarında alım ilanlarının duyuru amacıyla Türkiye İş Kurumu(İŞKUR) İl Müdürlüğüne gönderileceği ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Yapılan inceleme sonucunda, şirket tarafından gerçekleştirilen işçi alımlarında mevzuat gereği alım ilanlarının İŞKUR'a gönderilmediği, şirket müdürü tarafından işçilerin ihtiyaca göre şifahen belirlenip istihdam edildiği ve söz konusu uygulama neticesinde işçi alımları hususunda objektif unsurların belirlenmediği görülmüştür.

Şirketin işçi alımlarında keyfi uygulamalardan kaçınmak amacıyla objektif unsurların belirlenmesi ile İŞKUR ve diğer iletişim araçlarıyla alım ilanlarının duyurularak işçi alımlarının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Şirket Müdürü Tarafından Kabul Edilen Teşkilat Şemasının Bulunmaması

Şirketin 2020 yılı faaliyetlerinin incelenmesinde şirket müdürü tarafından kabul edilen teşkilat şemasının bulunmadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Şirket müdürünün "*Görevler, yetkiler ve yükümlülükler*" başlıklı 625'inci maddesinde;

"(1) Müdürler, kanunların ve şirket sözleşmesinin genel kurula görev ve yetki vermediği bütün konularda görevli ve yetkilidir. Müdürler, aşağıdaki görevlerini ve yetkilerini devredemez ve bunlardan vazgeçemezler:

a) Şirketin üst düzeyde yönetilmesi ve yönetimi ve gerekli talimatların verilmesi.

b) Kanun ve şirket sözleşmesi çerçevesinde şirket yönetim örgütünün belirlenmesi.

...” hükümlerine yer verilmiştir.

Teşkilat şeması, bir şirketin amaç ve faaliyetlerine ilişkin başlıca önemli fonksiyonlar ile bu fonksiyonlar arasındaki karşılıklı ilişkileri ve işi yürütmekte görevli bulunanları belirten ve şirkette işlerin nasıl dağıtıldığını, her birimin ne yaptığını ve hangi birimlerin kimler tarafından yönetildiğini gösteren şemadır.

6102 sayılı Kanun gereği şirket müdürünün devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri arasında bulunan şirket yönetim teşkilatının belirlenmesine yönelik olarak teşkilat şemasının şirket müdürü tarafından oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 7: Şirket Yıllık Faaliyet Raporunun Mevzuatın Öngördüğü Asgari İçeriğe Uygun Olarak Düzenlenmemesi

www.balioglu.net

Şirket tarafından hazırlanmış olan Yıllık Faaliyet Raporu içeriğinin, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan 28.08 2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik” hükümleri gereğince taşıması gereken asgari içeriği taşımadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 516’ncı maddesinde de;

“(1) Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtır. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, şirketin gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

(2) Yönetim kurulunun faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içermelidir:

a) Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar.

b) Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları.

c) Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, ayni ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

(3) Hem anonim şirketler hem de şirketler topluluğu bakımından, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun zorunlu asgari içeriği, ayrıntılı olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenir" hükümlerine yer verilmiştir.

Mezkûr Kanun'un "*Finansal tablolar ve yedek akçeler*" başlıklı 610'uncu maddesinde anonim şirketlere ilişkin 514 ilâ 527'nci madde hükümlerinin limited şirketlere de uygulanacağı ifade edilmiştir.

Nitekim Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, 6102 sayılı Kanun'un 516'ncı maddesinin üçüncü fıkrasına, 518'inci maddesine, 565'inci maddesinin ikinci fıkrasına ve 610'uncu maddesine dayanılarak çıkarılan Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik 28.08.2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

www.balioglu.net

Adı geçen Yönetmelik'te yıllık faaliyet raporları içeriğinin nasıl olması gerektiği detaylı bir şekilde açıklanmış ve şirketler tarafından hazırlanacak olan yıllık denetim raporları standart hale getirilmiştir.

Şirketin yıllık faaliyet raporunda "*Şirket Faaliyetleri ve Faaliyetlere İlişkin Önemli Gelişmeler*" başlıklı 4'üncü ve "*Finansal Durum*" başlıklı 5'inci bölümlerinde yer alan bazı alt başlıkların yukarıda yer verilen Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre herhangi bir değerlendirmede bulunulmadığı görülmektedir. Yine Yönetmelik'te bulunması gerektiği söylenen "*Riskler ve Yönetim Organının Değerlendirilmesi*" bölümü şirketin faaliyet raporunda yer almamaktadır. Mevzuatta öngörülen başlıkların yıllık faaliyet raporlarında eksiksiz olarak yer alması ve bu başlıkların içeriğinin ilgili mevzuatta öngörüldüğü şekilde doldurulması önem arz etmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereğince düzenlenen yıllık faaliyet raporlarında yer alan başlıkların ve içeriklerinin mevzuatın öngördüğü şekilde düzenlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

META-SU Ltd. Şti. uhdesinde istihdam olunan işçilere, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırılarak ödemede bulunulduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "*Çalışma süresi"* başlıklı 63'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, "*Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir."*, üçüncü fıkrasında, *"Çalışma sürelerinin yukarıdaki esaslar çerçevesinde uygulama şekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir"*, aynı Kanun'un "*Fazla çalışma ücreti*" başlıklı maddesinin 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında, "*Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz."*, onbirinci fıkrasında, *"Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmaların ne şekilde uygulanacağı çıkarılacak yönetmelikte gösterilir."*, düzenlemeleri yapılmış ve "*İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık"* başlıklı 104'üncü maddesinde de, Kanun'un 63'üncü maddesinde ve yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran işveren veya işveren vekiline idari para cezası verileceği belirtilmiştir. 06.04.2004 gün ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "*Fazla Çalışmada Sınır" başlıklı 5'inci maddesinde, "Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir.*

Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat sayılır." denilmiştir.

Bu düzenlemelere göre fazla çalışma süresinin bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olmaması gerekir. Şirket bu saatin aşılmaması ve idari para cezasına muhatap olunmaması için gerekli tedbirleri almalıdır. Yapılan incelemede META-SU Ltd. Şti. uhdesinde istihdam olunan işçilerin 2020 yılına ilişkin fazla çalışmalarının incelenmesi sonucunda, 60 personelin ortalama 388 saat fazla çalışması olup 4857 sayılı Kanunda belirlenen üst limiti aştığı tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Bu itibarla; İdari para cezasına muhatap olmamak ve Kanuna aykırı hareket etmemek amacıyla şirket uhdesinde istihdam olunan işçilerin 4857 sayılı İş Kanunu'na uygun olarak fazla mesai sürelerinin düzenlenmesi sağlanmalıdır.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net